

Bakıda "Muğam aləmi" 6-cı Beynəlxalq Musiqi Festivalı çərçivəsində elmi simpozium işə başlayıb

İyunun 20-də Bakıda "Muğam aləmi" 6-cı Beynəlxalq Musiqi Festivalı çərçivəsində keçirilən elmi simpoziumun açılışı olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, simpoziumda Azərbaycan mütəxəssisləri ilə yanaşı, ABŞ, Böyük Britaniya, Fransa, Hindistan, İsrail, Kanada, Qazaxıstan, Özbəkistan, Tacikistan, Türkiyə və Yaponiyadan alimlər iştirak edirlər.

Simpoziumun məqsədi yeni tədqiqat istiqamətləri, maqam əsaslı musiqinin müasirləşdirilməsi, populyarlaşdırılması və qorunması üzrə məhsuldar müzakirələr üçün əlverişli mühit yaratmaqdır.

Simpoziumun rəsmi açılış mərasimində Azərbaycan Respublikası mədəniyyət nazirinin müavini Səadət Yusifova çıxış edərək Azərbaycan mədəniyyətinin ayrılmaz hissəsi olan muğam sənətinin tarixi inkişaf mərhələlərindən söhbət açıb. Bildirib ki, muğam qədim ayınlardan qaynaqlanaraq, əsrlər boyu davam edən tədrici inkişaf və təkamül prosesindən keçərək yetkinləşib, formalaşmış və kamilləşib. İlahi ritmlərdən doğan muğam insan qəlbinin dərinliklərindən gələn duyğuları ifadə edir və onu dinləyənlərə ruhi səviyyədə mesajlar ötürür. Muğamın ecazkar ritmləri Azərbaycan xalqının nə qədər dərin fikir dünyasına malik olduğunu göstərir. Muğam bizim milli-mədəni kimliyimizi təşkil edən genetik kodlarımızdan və bugünkü qloballaşan dünyada özünü dərk etmə və özgürlüyünü qoruma vasitələrindən biridir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Bakı şəhərində Muğam Mərkəzinin yaradılması ilə bağlı 2005-ci il sərəncamında qeyd edilir ki, muğam Azərbaycan xalqının mədəni-mənəvi irsinin möhtəşəm abidəsidir. Azərbaycan musiqisini zəngin fəlsəfi və ədəbi zəmində təşəkkül tapmış muğamsız təsəvvür etmək mümkün deyil. Klassik ədəbiyyat nümunələri ilə üzvi surətdə vəhdət təşkil edərək sintetik sənət növü kimi meydana çıxan muğamların Azərbaycan musiqisinin inkişafında rolu böyükdür.

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti və ICESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanın sözləri ilə deyə bilərik: "Muğam bizim milli sərəvətimizdir. Muğam Azərbaycan xalqına xas olan ən gözəl xüsusiyyətlərin daşıyıcısıdır. Bu gün də muğam bir tərəfdən keçmişdən bu günə yaşayan mənəvi sərəvət, digər tərəfdən isə son dərəcə çağdaş sənət kimi bütün varlığı ilə yaşamaqdadır".

Bildirilib ki, 2009-cu ildə Bakıda Heydər Əliyev Fondu

nun təşəbbüsü və təşkilatı dəstəyi ilə dünyada ilk dəfə olaraq Beynəlxalq Muğam Festivalı keçirilib. O gündən "Muğam aləmi" Beynəlxalq Musiqi Festivalı Azərbaycanın musiqi həyatında mütəmadi olaraq keçirilən Şərqi Ənənəvi Musiqi İfaçıları və Tədqiqatçıları qatıldığı genişmiqyaslı mədəni hadisəyə çevrilib. 2011-ci, 2013-cü, 2015-ci və 2018-ci illərdə də keçirilən festivallarda dünyanın müxtəlif ölkələrindən tanınmış musiqiçi və tədqiqatçılar iştirak ediblər. Festivallar çərçivəsində həm Bakıda, həm də ölkəmizin bir çox bölgəsində Azərbaycanın və xarici musiqiçilərin iştirakı ilə konsertlər keçirilib, beynəlxalq muğam müsabiqəsi, beynəlxalq elmi simpozium və ustad dərsləri təşkil olunub. Hazırda keçirilən builki festivala da Türkiyə, Özbəkistan, Tacikistan, İsrail, Əfqanıstan, İran, İraq, Yunanıstan, Böyük Britaniya, Mali, Hindistan, İordaniya və Misirdən musiqiçilər dəvət olunub. Əvvəlki illərdə olduğu kimi, bu il də Heydər Əliyev Fondu, Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi, Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi və Azərbaycan Milli Konservatoriyasının təşkilatçılığı ilə ənənəvi modal musiqinin dərinliklərini araşdırmaq üçün tanınmış alimlər bir araya gəliblər.

Tədbirdə çıxış edən Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti akademik İsa Həbibbəyli Azərbaycanın muğam sənətinin, muğamsənətinin əsas mərkəzlərindən biri olduğunu qeyd edərək bu sənətin ölkəmizdə qədim tarixi, böyük ənənələri, qüdrətli ifaçıları olduğunu,

muğamın Azərbaycanda XX əsrin əvvəllərində populyarlıq qazandığını və inkişaf etməyə başladığını bildirib.

AMEA prezidentinin sözlərinə görə, musiqi sənətinin muğam qolu haqqında Əbdülqadir Marağayi, Fətullah Şirvaninin, Mir Mövsüm Nəvvabın, Üzeyir bəy Hacıbəylinin əsərləri və məqalələri Azərbaycanda muğam sənətinin özünəməxsus elmi əsaslarla inkişaf etdiyini, elmin muğam sənətinin təşəkkülünə böyük təsir göstərdiyini aydın şəkildə nümayiş etdirir.

Çoxəsrlik muğam sənətinin inkişafında müstəqillik dövründəki yeni mərhələnin böyük əhəmiyyəti olduğunu qeyd edən AMEA prezidenti Azərbaycanda artıq yeni nəsillə muğamsənətinin formalaşmaqda olduğunu əlavə edib. Akademik son illərdə bu sahədəki irəliləyişin təməlinə Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın fəaliyyəti, son onilliklərdə onun rəhbərliyi ilə həyata keçirilən əhəmiyyətli layihələrin dayandığını vurğulayıb.

Diqqətə çatdırılıb ki, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın fəaliyyətinin nəticəsi olaraq keçirilən muğam müsabiqələri sayəsində artıq ölkəmizdə muğam ustadları ilə yanaşı, gənc muğam ifaçıları nəsli də yetişir. Muğamın UNESCO-nun Qeyri-Maddi Mədəni İrs Siyahısına daxil edilməsində Mehriban Əliyevanın əvəzsiz xidmətlərindən danışılıb, həmçinin Beynəlxalq Muğam Mərkəzinin istifadəyə verilməsinin muğam sənətinin inkişafında böyük rolu olduğunu bildirilib. Eyni zamanda bu-

günkü tədbirin ölkəmizdə muğamsənətinin inkişafına əhəmiyyətli töhfələr verəcəyinə, muğamın dərinliklərini, tarixi köklərini, inkişaf mərhələlərini bir daha nəzərdən keçirməklə yanaşı, bundan sonrakı inkişafı üçün də əhəmiyyətli elmi-nəzəri fikirlər ortaya qoyacağına əminlik ifadə edilib.

Azərbaycanda belə bir tədbirdə iştirakın qürurverici olduğunu söyləyən UNESCO-nun Ənənəvi Musiqi üzrə Beynəlxalq Şurasının (İCTM) prezidenti professor Svanibor Pettan tədbirin əhəmiyyətindən danışaraq təmsil etdiyi qurumun fəaliyyəti barədə məlumat verib. Bildirib ki, şuranın əsas məqsədi dünyada ənənəvi musiqinin təbliği ilə məşğul olmaq, onlar arasında əlaqə yaratmaq və təcrübə mübadiləsinə xidmət etməkdir.

İCTM-də dünyanın müxtəlif ölkələrindən alimlərin toplanacağını bildiren S.Pettan deyib ki, bu elm adamlarından bir çoxu hazırda bu tədbirdə iştirak edir.

Azərbaycanda muğam sənətinin, klassik musiqi irsinin yaşadılmasına göstərilən diqqət və qayğıyı yüksək qiymətləndirən natiq ölkəmizdə Heydər Əliyev Fondu, Mədəniyyət Nazirliyi, Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının bu irsin yaşadılması üçün keçirdiyi tədbirlərə toxunub. Qeyd edib ki, UNESCO nəzdində Ənənəvi Musiqi üzrə Beynəlxalq Şuranın üzvləri də Bakıda bir sıra mühüm tədbirlərdə iştirak ediblər.

"Bu günlərdə biz Bakıda möhtəşəm tədbirlərdə iştirak edəcəyik. Bu da bizim muğam sənətini yenidən kəşf etməyimizə, öyrənməyimizə və bu

irsə yanaşmamıza yaxşı mənada müsbət təsir edəcək", - deyərək S.Pettan söyləyib.

Sonra çıxış edən Şaşmakom Beynəlxalq Musiqi Festivalının prezidenti, Özbəkistan və ABŞ-nin ictimai xadimi, musiqişünas, publisist və jurnalist Rafael Nektalov muğamın bütün dünyanı fəth etmək gücünə malik olduğunu bildirib. O, muğam sənətinin əksər ölkələrdə böyük marağa səbəb olduğunu diqqətə çatdırıb.

Rafael Nektalov Azərbaycan muğamının, özbək-tacik şaşmakomunun ümumi bir kökdən qidalanaraq ümumilikdə Şərqi musiqisinin bünövrəsini təşkil etdiyini vurğulayıb, eyni zamanda bunların hər birinin özünəməxsus inkişaf tarixi, ifaçılıq üslubu xüsusiyyətləri olduğunu qeyd edib.

Daha sonra simpoziumun plenar sessiyasında britaniyalı alimlər Maykl Çörçin "Dəyərli musiqi ənənələri təhlükə altında", Reyçel Harrisin "Məqamın coğrafiyası: məqamın öyrənilməsi və təcrübəsinə yeni yanaşmalar", azərbaycanlı alim Sənubər Bağirovanın "Azərbaycan musiqisində muğam konsepsiyasına dair", fransız etno-musiqişünası Jan Dürinqin "Paris İnsan Muzeiyində səs yazılarının etnomusiqi arxivini. Minlərlə material açıq mənbələrdə" mövzularında məruzələri dinlənilib.

Günün ikinci yarısında "Muğam aləmi" 6-cı Beynəlxalq Musiqi Festivalı çərçivəsində keçirilən elmi simpozium "Çağdaş muğam ifaçılığı: ənənə ilə müasirlik arasında", "Azərbaycan muğamının tədqiqi problemləri" və "Yeni tədqiqatlar və tədqiqat metodları" sessiyaları ilə davam edib. Sessiyalarda Azərbaycan, Fransa, Böyük Britaniya, Tacikistan, Türkiyə və Kanadadan olan alimlər məruzələrlə çıxış ediblər.

Simpoziumun bu il təklif olunan elmi gündəliyi əvvəlkilərin proqramlarından fərqli idi. Burada çıxışların mövzusu bir sıra problemləri əhatə edən aşağıdakı istiqamətdə aydın şəkildə müəyyən edilib: Müasir mərhələdə məqam ənənələrinin tədrisi; Müasir dövrdə, yeni sosial-mədəni çağırışlar müstəvisində ənənəvi məqam musiqisinin ifası, qavranılması məsələləri; XX əsrdə və cari vaxtda məqam musiqi janrlarının formalaşması və sonrakı təkamülü tarixi; Məqam musiqi irsinin toplanılması, arxivləşdirilməsi və yayılma siyasəti. Bütün bu istiqamətlər simpozium iştirakçılarının yeni araşdırmalarını və ya məqam musiqisi ilə bağlı yeni tədqiqat metodlarını bölüşmək imkanı verir.

Simpoziumda bir çox çıxış əyani nümunələrlə təqdim olunub.

Qeyd edək ki, "Muğam aləmi" 6-cı Beynəlxalq Musiqi Festivalı çərçivəsində keçirilən elmi simpozium iyunun 22-dək davam edəcək.